

Kaupunginhallitus
Kaupunginhallitus

§ 74
§ 173

22.02.2021
26.04.2021

Selvitys kaupunginjohtajan luottamuksen arviointiprosessista

527/05.052/2020

KH § 74

Selostus:

Kaupunginhallitus on päättänyt kaupunginjohtajan luottamuksen arviointia koskevassa prosessista 26.10.2020 § 392, 9.11.2020 § 404, § 420, 23.11.2020 § 460 ja 7.12.2020 § 465. Prosessin aikana on tuotu esille kysymyksiä prosessin lainmukaisuudesta.

Voimassa olevan hallintosäännön mukaan hallintojohtaja-kaupunginlakimies vastaa kaupungin toiminnan lainmukaisuudesta. Tällä perusteella hallintojohtaja-kaupunginlakimies on pyytänyt edellä mainitusta prosessista asiantuntijalausunnon rikos- ja prosessioikeuden emeritusprofessorilta, lausunto liitteenä A.

Lausunnon mukaan luottamuksen arviointiprosessi esitettyine kuulemisineen on kuntalain 42 §:n perusteella ollut täysin virheellinen kaupunginhallituksessa. Virheellisyys perustuu siihen, että käsittelyssä ei oltu kaupunginhallituksen jäsenille jaettu pyynnöistä huolimatta päätökseksi tullessa esityksessä ollutta kaupunginjohtajan luottamuksen arviointimuistiot. Lausunnon mukaan pelkästään esityksen allekirjoittajien nimet sisältävä paperi ei kerro mitään itse asiasta ja on täysin riittämätön. Tämä ei täytä hallintolain 31.1 §:n mukaisia vaatimuksia riittävästä asian selvittämisestä ja päätös ei ole perustunut riittäviin ja asian mukaisiin selvityksiin. Käsittelyssä esitytetyt perusteet liittyen asian julkisuuteen eivät olleet lainmukaiset ja kestävät perusteet sille, että asiakirjaa ei jaettu kokouksen jäsenille.

Kunnallinen päätöksenteko on hallintolain alaista toimintaa. Hallintolain 6 §:ssä säädetyt tarkoituksen sidonnaisuuden periaate ja objektiviteetti- eli puolueettomuus periaate edellyttävät, että viranomais toiminta ei saa perustua epäasiallisiin perusteisiin. Lausunnon mukaan päätösten poistaminen itseoikaisuna ei poista prosessissa tehtyjä virheitä, vaikka niiden vaikutukset on poistettu.

Johtajasopimuksen osalta todetaan, että sen uudistamiselle ei ole lain mukaista velvoitetta. Lausunnon mukaan kaupunginhallituksen puheenjohtaja ei ole toiminut virheellisesti luottamuksen arviointiprosessissa, koska johtajasopimus ei ole mahdollistanut kuntalain 42 §:n mukaista menettelyä.

Lausunnossa on otettu myös kantaa virkavastuu kysymykseen. Lausunnon mukaan prosessissa on seikkoja, jotka voivat merkitä RL 40:7:ssä tarkoitettua virka-aseman väärinkäyttämistä.

Kaupunginjohtajan luottamuksen arviointiprosessin osalta on ollut käytössä asianajajan Antti Vainon juridinen lausunto ~~Esteellisinä kokouksesta poistuivat (HallL 28 § 1 m. 5 k).~~ muistion väitteiden perusteella. Lausunnon mukaan erottamiselle ei ole näyttöä. Kaupunginjohtaja ei ollut näyttäneen toimineen kaupunginhallituksen tai kaupunginvaltuuston päätösten vastaisesti. Myöskään hänen ei voida katsoa toimineen kuntalain tai Savonlinnan hallintosäännön vastaisesti.

Edellä mainituilla perusteilla kaupunginhallituksen on syytä arvioida kaupunginjohtajan luottamuksen arviointimenettelyä koskevien päätösten puolesta äänestäneen kaupunginhallituksen enemmistön toimintaa kuntalain 85§ ja RL 40:7 mukaisesta näkökulmasta.

Kaupunginjohtajan ollessa esteellinen asian esittelee vs. kaupunginjohtaja.

(Valmistelu: hallintojohtaja-kaupunginlakimies Aki Rasimus, puh 044-4174041)

Vs. kaupunginjohtajan esitys:

Kaupunginhallitus päättää menettelystä selostusosan ja liitteen A mukaisen lausunnon pohjalta.

Käsittely:

Esteellisinä kokouksesta poistuivat Janne Laine (HallL 28 § 1 m. 1 k), Seija Puputti (HallL 28 § 1 m. 1 k), Eija Stenberg (HallL 28 § 1 m. 1 k), Lauri Kosonen (HallL 28 § 1 m. 1 k), Anja Backman (HallL 28 § 1 m. 1 k), Aila Makkonen (HallL 28 § 1 m. 1 k), Sanna Metsälä (HallL 28 § 1 m. 1 k) sekä Erkki Muukkonen.

Sanna Metsälän varajäsen Aune Kupiainen ja Seija Puputti varajäsen Ari Ora liittyivät kokoukseen tämän asian käsittelyn ajaksi klo 18.45 alkaen.

Pöytäkirjantarkastajiksi tämän asian osalta valittiin Tuukka Suomalaisen lisäksi Juha Kukkonen, koska tarkastajiksi valitut Eija Stenberg ja Aila Makkonen sekä varatarkastaja Lauri Kosonen poistuivat esteellisinä kokouksesta.

Vs. kaupunginjohtaja muutti esitystään siten, että kaupunginhallitus päättää vaatia kuntalain 85 §:n mukaisesti 9.11.2020 § 420 päätökseksi tulleen esityksen puolestaäänestäneiltä kirjallisen selityksen liitteenä A olevassa lausunnossa esitetyistä kaikista seikoista kaupunginhallitukselle 10.3.2021 klo 16 mennessä.

Juha Kukkonen teki Tuukka Suomalaisen kannattaman esityksen, että vs. kaupunginjohtajan esitystä täydennetään siten, *että kaupunginhallitus pyytää selityksen, miksi kaupunginhallituksen varapuheenjohtaja Eija Stenberg ja toinen varapuheenjohtaja Seija Puputti halusivat salata kaupunginhallitukselta kokouksessa 9.11.2020 § 420 päätöksen kohteena olevan asiakirjan siitä päättävältä kaupunginhallitukselta, vaikka he tiesivät, että salaamalla asiakirjan päätökseen jää muotovirhe? Toinen varapuheenjohtaja Seija Puputti myönsi kokouksen keskustelussa, että salaamalla asiakirjan päätökseen jää muotovirhe.* Edellisen lisäksi kaupunginhallitus päättää vaatia kaupunginhallituksen varapuheenjohtajalta, Eija Stenbergiltä ja toiselta varapuheenjohtajalta, Seija Puputilta sekä Sanna Metsälältä selityksen sille, miksi he järjestivät etäkokouksen (teams-) kuntaliiton lakimiehen kanssa antaen lakimiehen ymmärtää, että kokoukseen kaupungin puolelta osallistuisi koko kaupunginhallituksen puheenjohtajisto, vaikka kaupunginhallituksen puheenjohtaja Kirsi Torikkaa ei edes kutsuttu kokoukseen. Kaupunginhallituksen velvollisuuteen kuuluu huolehtia työntekijän työhyvinvoinnista ja ottaa asiaan kantaa kaupunginjohtajan osalta saatujen selitysten jälkeen.

Puheenjohtaja totesi, että koska oli tehty kaupunginjohtajan esityksestä poikkeava kannatettu esitys, oli asiassa suoritettava äänestys.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä vs. kaupunginjohtajan esityksen puolesta annettiin 1 jaa -ääntä (Aune Kupiainen) ja Juha Kukkonen esityksen puolesta 5 ei -ääntä ((Juha Kukkonen, Matti-Pekka Parkkinen, Ari Ora, Tuukka Suomalainen, Kirsi Torikka))

Päätös: Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen Juha Kukkonen esityksen.

Toimenpiteet: Hallintojohtaja-kaupunginlakimies
Eija Stenberg, Lauri Kosonen, Anja Backman, Seija Puputti, Sanna Metsälä ja Ari Silvennoinen

KH § 173

Selostus: Kaupungin hallitus on pyytänyt kuntalain 85 §:n mukaisesti Eija Stenbergiltä, Lauri Kososelta, Anja Backmanilta, Seija Puputilta, Sanna Metsältä ja Ari Silvennoiselta selitykset kaupunginhallituksen §:n 74 mukaisessa asiassa ja rikos- ja prosessioikeuden emeritusprofessorilta asiantuntijalausunnon (asiantuntijalausunto), liite A, ja Juha Kukkonen täydennyksessä manituista seikosta . Annetut selitykset ovat liitteenä B.

Annettujen selitysten ja niissä esitettyjen asioiden perusteella on pyydetty lisäksi kommentointi rikos- ja prosessioikeuden emeritusprofessorilta (asiantuntija kommentit), kommentit liitteenä C.

Lisäksi kaupunginhallitukselle on toimitettu Anja Backmanin täydennys liitteenä D sekä lakimiehen lausunto liitteenä E

Asiantuntija lausunto

Asiantuntijalausunnon mukaan mm. kaupunginjohtajan luottamuksen arviointiprosessi esitettyine kuulemisineen on kuntalain 42 §:n perusteella ollut täysin virheellinen kaupunginhallituksessa. Virheellisyys perustuu siihen, että käsittelyssä ei oltu kaupunginhallituksen jäsenille jaettu pyynnöistä huolimatta päätökseksi tullessa esityksessä ollutta kaupunginjohtajan luottamuksenarviointimuistiota. Lausunnon mukaan pelkästään esityksen allekirjoittajien nimet sisältävä paperi ei kerro mitään itse asiasta ja on täysin riittämätön. Tämä ei täytä hallintolain 31.1 §:n mukaisia vaatimuksia riittävästä asian selvittämisestä ja päätös ei ole perustunut riittäviin ja asian mukaisiin selvityksiin. Käsittelyssä esitytetyt perusteet liittyen asian julkisuuteen eivät olleet lainmukaiset ja kestävät perusteet sille, että asiakirjaa ei jaettu kokouksen jäsenille. Lausunnossa todetaan myös, että kaupunginjohtajalle kuulemisen osalta annettu aika ei ole ollut riittävä.

Kunnallinen päätöksenteko on hallintolain alaista toimintaa. Hallintolain 6 §:ssä säädetyt tarkoituksen sidonnaisuuden periaate ja objektiviteetti- eli puolueettomuus periaate edellyttävät, että viranomaistoiminta ei saa perustua epäasiallisiin perusteisiin.

Lausunnon mukaan päätösten poistaminen itseoikaisuna ei poista prosessissa tehtyjä virheitä, vaikka niiden vaikutukset on poistettu. Johtajasopimuksen osalta todetaan, että sen uudistamiselle ei ole lain mukaista velvoitetta ja kuntalain (KL) 42§ mainittujen asioiden ottaminen sopimukseen on harkinnanvaraista. Sopimus sitoo kuntaa ilman päivittämistäkin

Lausunnon mukaan kaupunginhallituksen puheenjohtaja ei ole toiminut virheellisesti luottamuksen arviointiprosessissa, koska johtajasopimus ei ole mahdollistanut KL 42 §:n mukaista menettelyä. Lausunnossa on todettu, että valmistelun ja päätöksenteon tulee tosiasiallisesti perustua todenmukaisiin perusteisiin (totuusvelvollisuus). Luottamushenkilöitä koskee myös RL 40.7§ mukaiset rikosoikeudelliset vastuut.

Anja Backmanin selitys

Anja Backmanin selityksessä on mm. todettu, että selityspyyntöä ei ole yksilöity eikä vastaukselle ole annettu riittävän pitkää vastausaikaa. Lisäksi kaupunginhallituksen kokous 22.2.2021 § 72 käsittely on ollut virheellinen, koska päätöksen perusteena olevat asiakirjat eivät ole olleet käytettävissä lain edellyttämällä tavalla.

Selityksessä on viitattu Lapin käräjäoikeuden päätökseen, jonka mukaan kyse on ollut luottamusjohdon ja kunnan virkajohdon välisestä mielipideristiriidasta. Luottamuspulaa voidaan pitää asiallisena ja uskottavana perusteena irtisanomiselle. Selityksen mukaan asiantuntijalausuntoon tukeutuminen ei täytä hallintolain 6§:n edellyttämää tasapuolisuutta ja puolueettomuutta eikä kaupunginhallituksen päätöksen valmistelu täytä hallintolain 31.§ edellytyksiä riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä eikä tarpeellisten tietojen ja selvitysten hankkimisesta.

Asiantuntijalausunnon viittaukset Kittilän tapaukseen ovat Lapin käräjäoikeuden päätöksen perusteella perusteettomia.

Kaupunginhallituksen selityspyyntö KL 85 §:n perusteella viittaa syyllistymiseen virkarikokseen. Asiassa ei ole ilmeinen virkarikos, koska siitä ei ole KL 85 §:n mukaisesti tehty rikosilmoitusta.

Selityspyyntö on myös hallintolain 33§:n vastainen, koska siinä ei ole todettu "Asianosaille on ilmoitettava, ettei määrääjän noudattamatta jättäminen estä asian ratkaisemista."

Asiantuntijan kommentteja Anja Backmanin selitykseen

Kommenteissa on Anja Backmanin selityksen osalta mm. todettu, että selityspyyntö on yksilöity riittävästi. Selitystä on pyydetty "liitteenä A olevassa lausunnossa esitetyistä kaikista seikoista" sekä asioista, joita tuli Juha Kukkosen täydennyksenä.

Selitykselle varatun ajan osalta todetaan, että laissa ei ole mainitaan selitykselle annetun määrääjän pituudesta ja 2 viikkoa on riittävä aika. Käytettävissä olleiden asiakirjojen osalta todetaan, että selitystä on vain pyydetty asiantuntijalausunnosta ei muusta mahdollisesta asiakirjasta. Vainion muistion puuttumisella ei ole katsottu olevan asiaan vaikuttavaa merkitystä, koska siitä ei ole selitystä pyydetty. Sama koskee selityksessä mainittuja muita asiakirjoja.

Lähtökohtaisesti kunnallinen päätöksentekoeelin ratkaisee, onko sillä ollut päätöksen teon kannalta riittävä selvitys. Kaupunginhallitus on enemmistöpäätöksellä näin todennut. Kommenttien mukaan se, että ei ole hankittu enempää asiantuntijalausuntoja, ei ole osoitus siitä, että viranomaisella olisi esittänyt "pelkästään omaa kantaansa tukevaa selvitystä". Jos lausunnossa on vakuuttavasti osoitettu, että tietty menettely on virheellistä, ei ole asiallista syytä hankkia siitä enää lisää lausuntoja.

KL 85.2 §:n mukaisesti kunnan hallituksen on vaadittava asianomaiselta selitys, "jos on syytä epäillä, että luottamushenkilö on toimessaan syyllistynyt virkarikokseen tai muuten menetellyt siinä velvollisuuksiensa vastaisesti". "Syytä epäillä" ei ole korkea kynnyks, toisin sanoen selityksen pyytämisen velvollisuus aktualisoituu melko helposti. Pitää myös huomioda, että kyseessä ei ole minkään seuraamuksen määräämisestä vaan epäilyn selvittämisestä. Kommenteissa todetaan, että moittimalla selvityspyyntöpäätöksen pohjana ollutta aineistoa puutteelliseksi Backman näyttää epäsuorasti myöntävän, että hänen menettelynsä

kaupunginhallituksen kokouksessa 9.11.2020 § 420 on ollut virheellistä, kun päätöksen pohjana ollut ”tehtyä luottamuksen arviointimuistiota” ei ole toimitettu kaikkien kaupunginhallituksen jäsenten käyttöön.

Backman on selityksessään käytännössä jättänyt antamatta selityksen omasta toiminnastaan ja keskittynyt viemään keskustelun asiasta täysin sivuraiteille pyrkien saattamaan asiantuntija asiantuntijalausunnon antajana arveluttavaan valoon. Väitteet ovat perusteettomia. Asiantuntija lausunnossa on selvästi mainittu, että käräjäoikeus on hylännyt em. syytteet ja asia on hovioikeuden käsittelyssä. Verrattaessa Savonlinnan tapausta Kittilän tapaukseen todetaan, että samat lait ovat voimassa Savonlinnassa sekä Kittilässä ja asiaa on arvioitu Suomen lain kannalta. Samoin virkavastuuta on selvitetty Suomen lain kannalta väittämättä kenenkään syyllistymisestä virkarikokseen tai esittämättä mitään suositusta. Lain säännökset kiistatta osoittavat, että rikosoikeudellinen virkavastuu koskee myös julkista luottamustehtävää hoitavaa henkilöä.

Kommenttien mukaan 9.11.2021 päätöksessä on nojaututtu-sinänsä virheellisesti KL 42 §:ään. Se tähtää menettelyyn, jolla kunnanjohtaja siirtyy pois tehtävistään.

Ilmoituksella ”Asianosaille on ilmoitettava, ettei määräajan noudattamatta jättäminen estä asian ratkaisemista.” ei ole merkitystä, kun on annettu pyydetty selvitys.

Ari Silvennoisen selitys ja asiantuntijan kommentit selitykseen

Ari Silvennoinen on ilmoittanut yhtyvänsä selityksessään Anja Backmanin selitykseen. Näin ollen selitykseen soveltuu edellä mainitut kommentit.

Eija Stenbergin selitys

Eija Stenberg on ilmoittanut yhtyvänsä Backmanin selitykseen.

Lisäksi Stenberg on mm. selityksessä ilmoittanut, että kaupunginjohtajan luottamuksen arviointi otettiin 26.10.2020 kokouksessa esityslistalle ilman minkäänlaista keskustelua. Asia jätettiin kuitenkin käsittelemättä. 9.11.2020 pidetyssä kokouksessa puheenjohtaja totesi, että asiaa ei ole otettu esityslistalle. Lisäksi Stenbergin oletettiin esittelevän asian hallintosäännön vastaisesti. Esityksessä oli, että kaupunginhallituksen puheenjohtajisto käy keskustelun kaupunginjohtaja Laineen kanssa, mutta kaupunginhallituksen puheenjohtaja ei mitä ilmeisimmin sisäistänyt omaa rooliaan asiassa. Stenberg oli kysynyt voiko laaditusta muistiosta tehdä ei julkisen. Kaupunginhallituksen puheenjohtaja ei asiaa esitellyt tai pyynnöstä huolimatta ottanut muistiota ei julkisena käsittelyyn. Stenbergin mukaan asiakirjaa ei voinut jakaa, koska riskinä oli asiakirjan vuotaminen julkisuuteen. Perusteena tälle oli yksityisyyden suojaaminen. Selityksessä on mainittu, että lain asiantuntijan mielestä epäluottamuksen käsittelyä ei milloinkaan

tehdä niin, että asiakirjat laitettaisiin julkisen pöytäkirjan liitteeksi. Selityksen mukaan muistio ei ole Stenbergin laatima. Selityksen mukaan kaupunginhallituksen jäsenet eivät ole tehneet mitään lainvastaista tuodessaan esityksen kaupunginjohtajan luottamuksen arvioinnista ja päättäessään siitä. Selityksen mukaan Juha Kukkonen esitykseen 22.2.2021 § 72 liittyy virheellinen menettely hänen tuotuaan esille kokouksessa keskusteltua asiaa Seija Puputin sanomisesta. Selityksen mukaan asiaa on käyty läpi lakimiesten kanssa, joilla ei ole kokemusta epäluottamustilanteiden käsittelystä ja sen käytännön elämästä, saati johtajasopimuksen ongelmista ja niihin liittyvistä riskeistä. Rikosoikeudellisilla toimenpiteillä uhkaaminen on täysin vastuutonta, kun kyseessä on toimielimen tekemät päätökset. Kaupunginhallituksen selityspyyntö KL 85§ perusteella viittaa siihen, että olen asianosaisena syylistynyt rikokseen. Lisäksi kaupunginhallitus on ollut jäävi 22.2.2021 § 72 kokouksessa.

Asiantuntijan kommentteja Eija Stenbergin selitykseen

Kommenteissa todetaan, että Backmanin lausuntoon liittyvät kommentit soveltuvat myös Stenbergin selitykseen siltä osin kuin siinä on samoja asioita kuin Backmanin selityksessä. Lisäksi asiantuntija kommenteissa todetaan, luottamushenkilöiden rikosoikeudellinen virkavastuu on kiistaton tosiasia ja tosiasioiden julkituominen ei ole uhkaamista. Rikosoikeudellinen vastuu on myös mahdollista toimielimen päätöksistä, joten Stenberg on tässä väärässä. Jääviyden osalta hän ei ole esittänyt mitään perusteluja ja käytettävissä olleesta aineistosta ei ollut havaittavissa mitään jääviysperustetta.

Asiantuntijalausunnossa on todettu, että päätöksen pohjana oleva asiakirjan tulee olla kaikkien päätöksentekaelimen jäsenten käytettävissä ennen päätöksentekoa. Hallintolain 31.1§:n mukaan "viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset." Pelko siitä, että asiakirja vuotaisi julkisuuteen, ei ole missään määrin hyväksyttävä peruste olla toimittamatta asiakirjaa päätöksentekaelimen kaikkien jäsenten tietoon. Lausunnon mukaan kaupunginhallituksen puheenjohtaja on toiminut oikein 9.11.2020 §:ss 420, kun hän ei ole esitellyt asiaa, koska hänelle ei ole luovutettu asian perusteena olevaa asiakirjaa. Asiantuntijalausunnon mukaan kaupunginhallituksen puheenjohtaja ei ole saanut pyynnöistä huolimatta Stenbergiltä yksityiskohtaisia perusteluja. Stenberg on ilmoittanut, ettei hänellä ole antaa mitään materiaalia ja ettei hän voi tehdä yksityiskohtaista esitystä. Asiantuntija lausunnon mukaan myöskään ei ole mitään perusteita puheenjohtajaan kohdistettuihin moitteisiin, kun hän ei ryhtynyt selvittämään kaupunginjohtajan luottamusasiaa, sillä

kaupunginjohtajan johtajasopimus ei ole mahdollistanut esityksessä tarkoitettua KL 42 §:n mukaista menettelyä.

Sanna Metsälän selitys

Sanna Metsälän selityksessään mm. toteaa, että asiantuntijalausunto ei täytä tasapuolisuuden, oikeuden mukaisuuden eikä hyvän hallinnonperiaatetta. Lausuntopyynnön olisi tullut koskea kaikkia kaupunginhallituksen jäseniä. Asiantuntijalausunto käsittelee asiaa vain kaupunginjohtajan näkökulmasta luoden vahvan perusteettoman syyllisyysolettaman luottamushenkilöitä kohtaan. Siinä ei ole tuotu esille, miten kaupunginjohtajan luottamuksen arviointiprosessi oli tarkoituksena kokonaisuutena hoitaa.

Vähintään yhdenvertaisuus- ja objektiivisuusperiaatteen mukaan asia tuli eri lausunnon perusteella arvioida kunnallisoikeuteen perehtyneen asiantuntijan toimesta.

Lausuntopyynnössä ei ole yksilöity sitä mihin pyydytyssä lausunnossa tulisi vastata.

Selityksessä todetaan, että nostettiin esiin kysymys, voidaanko muistio julistaa salaiseksi. Asia jäi pöytäkirjassa toteamatta.

Selityksessä kuvataan luottamuksen arviointiprosessia laajemmin.

Rikosoikeudellisen vastuun osalta selityksessä todetaan, että lausunnossa on nostettu esille virka-aseman väärinkäyttö. Kynnys tuomita luottamushenkilö vira-aseman väärinkäytöstä on varsin korkea ja mainittu rikos yleensä edellyttää, joko tahallisuutta tai tuottamuksellisuutta ja syyllisyyttä. Luottamushenkilöiden kaupunginjohtajan luottamuksena arviointi kuntalain tarkoittamalla tavalla ei ole rikoksen tunnusmerkit täyttävää toimintaa. Kyse on vastuullista kaupungin hallinnon laillisesta ja hyvän tavan mukaisesta toiminnasta.

Selityksen mukaan kaupunginlakimieheltä ei ole saanut puolueetonta tietoa ja lain tulkintaa. Hän on asemoitunut kaupunginjohtajan lakimieheksi.

Selityksessä todetaan johtopäätöksenä, että luottamushenkilöitä kohtaan esitetty syyllisyysolettama on täysin liioiteltu ja lakiin perustumaton. Perusteeton asian käsittely ja kaupunginhallituksen päätös tulisi lainvastaisena poistaa. Kaupunginhallitus on kokonaisuutena esteellinen käsittelemään asiaa. Lisäksi varataan oikeus ryhtyä lainmukaisiin toimiin kaupunginhallituksen päätöksen esittelyyn ja käsittelyyn liittyviin ja edellä mainittuihin virheellisyyksiin ja laittomuuksiin osallistuneita kohtaan.

Asiantuntijan kommentteja Sanna Metsälän selitykseen

Kommenteissa todetaan, että Backmanin lausuntoon liittyvät kommentit soveltuvat myös Metsälän selitykseen siltä osin kuin siinä on samoja asioita kuin Backmanin selityksessä.

Kommenttien mukaan Metsälä antaa ymmärtää, että ryhtyessään kaupunginjohtajaksi Laineen on täytynyt tiedostaa, että voi joutua luottamuksen arviointiprosessiin. Tämä pitää paikkansa, mutta

keskeistä on, että sen prosessin pitää olla lain mukainen. Kommenteissa todetaan, selityksessä mainittu syyllisolettama tarkoittaa rikosoikeudessa syyttömyysolettamaan, johon asiassa viitataan. Kyseessä olevassa prosessissa ei ole syyttömyysolettamaa käännetty syyllisyysolettamaksi. Myöskään asiantuntijalausunnossa mikään ei viittaa syyllisyysolettamään. Esteellisyyden osalta todetaan, että ei ole esitetty perusteita esteellisyydelle.

Seija Puputin selitys

Seija Puputti yhtyy Backmanin selityksessä esittämiin asiantuntijalausuntoa koskeviin seikkoihin. Selityksessä tuodaan esille suljettujen kokousten keskustelujen luottamuksellisuutta ja niiden vuotamisen julkisuuteen. Selityksen mukaan luottamushenkilöllä on oikeus tiedon hankintaan. Lisäksi varataan oikeus ryhtyä lainmukaisiin toimiin kaupunginhallituksen päätöksen esittelyyn ja käsittelyyn liittyviin ja edellä mainittuihin virheellisyyksiin ja laittomuuksiin.

Asiantuntijan kommentteja Seija Puputin selitykseen

Asiantuntijan kommenteissa todetaan, että Backmanin lausuntoon liittyvät kommentit soveltuvat myös Puputin selitykseen siltä osin kuin siinä on samoja asioita kuin Backmanin selityksessä.

Lauri Kososen selitys

Lauri Kosonen on toimittanut selityksensä asiantuntija kommenttien saapumisen jälkeen. Selityksen mukaan hän on toiminut kuntalakiin ja hallintosääntöön perustuen.

Anja Backmanin täydennys ja sen arviointi

Anja Backman on toimittanut kaupunginhallituksen kirjelmän, jossa mm. otettu kantaa asian valmisteluun. Valmistelun osalta voidaan todeta, että asia on poistettu listalta ja valmisteltu uudelleen. Näin ollen sen pykälän valmistelua koskevia kommentteja ei ole tarkoituksen mukaista kommentoida.

Kirjelmässä on otettu kantaa asiantuntijakommentin vastausaikaan selityksen antamiselle. Vertaus kaupunginjohtajalle annettuun vastausaikaan on erikoinen, koska 9.11.2020 todettiin, että muistio kaupunginjohtajalle annetaan viikkoa ennen käytävää keskustelua ja kirjallinen lausunto käsitellään 23.11.2020 kokouksessa. Tässä tapauksessa ei ylity missään vaiheessa 14 vrk:n aika.

Kirjelmässä on otettu kantaa 22.2.2021 asian valmisteluun. Tältä osin viitataan asiantuntijakommentteihin valmistelusta. Kirjelmässä todetaan myös, että hän ei ole kyseenalaistanut asiantuntija asiantuntemusta. Kirjelmän mukaan ilmoitus määräajan noudattamatta jättämisestä on ehdoton vaatimus, eikä harkinnanvarainen. Hän myös ilmoittaa, että on antanut vähintäänkin riittävän laajan selityksen kaupunginhallituksen edellyttämällä tavalla

ja selitys saa pitää sisällään havaintoja kaupunginhallituksen ja Viljasen tekemistä virheistä.

Lakimaa Oy lausunto

Savonlinnan kaupungille on toimitettu Eija Stenbergin toimesta luottamushenkilöiden tilaama lausunto Lakimaa Oy:lta. Lausunnon mukaan kaupunginhallitus on ollut toimivaltainen päättämään luottamuksen punnintaan liittyvän asian käynnistämisestä ja hallintojohtaja-kaupunginlakimies on ollut toimivaltainen esittelemään ja valmistelemaan asiaa. Lausunnon mukaan Puheenjohtajan menettely asian käsittelyssä 9.11.2020 on ollut KL:n ja hallintosäännön vastaista. Valmiiksi laaditun luottamuspuolan syitä sisältävän muistion toimittamatta jättäminen toimielimen jäsenille ei ole virheellistä tai lainvastaista. Muistion jakaminen jäsenille olisi ollut päätöksenteon edellytyksenä, mikäli asiaa olisi käsitelty kokouksessa esityslistan mukaisesta tai toimitielin olisi päättänyt asian poikkeuksellisesta käsittelystä. Näin ollen menettelyvirhettä ei ollut syntynyt. Lausunnon mukaan menettely ei ollut täyttänyt edellytyksiä KL 85 §:n mukaiselle kuulemiselle. Luottamushenkilöt noudattivat saamiaan prosessia koskevia juridisia neuvoja. Lausunnon mukaan selvityspyyntö olisi tullut myös kohdistaa puheenjohtajaan ja muihin kunnanhallituksen jäseniin. Lausunnossa otetaan kantaa myös 22.2.2021 kokouksen liitemateriaaleihin. Lausunnon mukaan asiakirjaa, jonka johdosta asiantuntijalausunto oli tehty ei ollut saatavilla. Lisäksi pyynnöistä huolimatta näitä asiakirjoja ei ole toimitettu. Lausunnon mukaan menettely ei ollut täyttänyt edellytyksiä KL 85 §:n mukaiselle menettely käynnistämiseksi. Kuultaville on varattava tilaisuus saada tutustua asiakirjoihin, joko kopioina tai alkuperäisinä. Lausunnon mukaan kaupunginhallitus ei ole objektiivinen arvioimaan toimielimenä oman hallinnollisen menettelynsä oikeellisuutta ja menettely ei välttämättä täytä toiminnan puolueettomuuden vaatimuksia. Lausunnon mukaan tulisi miettiväksi onko oikeampi toimenpide ollut kunnan sisäinen kantelu.

Yhteenveto

Lakimaa oy:n lausunnon mukaan menettely ei ollut täyttänyt edellytyksiä KL 85 §:n mukaiselle menettelyn käynnistämiseksi. Menettely ei täytä KL 85 §:n mukaista kriteeriä. Tähän on otettu kantaa myös Anja Backmanin selityksessä. Asiantuntijakommenteissa on todettu, että KL 85.2 §:n mukaisesti kunnan hallituksen on vaadittava asianomaiselta selitys, ”jos on syytä epäillä, että luottamushenkilö on toimessaan syyllistynyt virkarikokseen tai muuten menetellyt siinä velvollisuuksiensa vastaisesti”. ”Syytä epäillä” ei ole korkea kynnyks, toisin sanoen selityksen pyytämisvelvollisuus aktualisoituu melko helposti. Pitää

myös huomioida, että kyseessä ei ole minkään seuraamuksen määräämisestä vaan epäilyn selvittämisestä.

Kaupunginjohtajan johtajasopimuksessa ei ole kirjauksia KL 42 §:n mukaisesta menettelystä. Sopimus sitoo osapuolia eikä sitä voi yksipuolisesti muuttaa. Asiantuntijalausunnosta ja asiantuntijan kommentteista voidaan todeta, että 9.11.2020 § 420 mukainen päätös ja luottamuksen arviointiprosessin aloittaminen on ollut KL 42 §:n vastainen. Selityksissä ja Lakimaa Oy:n lausunnossa ei ole tuotu sellaisia perusteita esille, jolla tämä kumottaisiin.

Asiantuntijalausunnosta ja asiantuntijan kommentteista voidaan todeta, että 9.11.2020 § 420 on tapahtunut virhe, kun päätöksenteon perusteena olevaa asiakirjaa ei ole jaettu päätöksentekijöille. Nimilistan jakaminen ei ole katsottava riittäväksi. Selityksissä on todettu, että muistion antamatta jättämisellä on haluttu suojata kaupunginjohtajan yksityisyyttä ja se sitä yritettiin saada ei julkiseksi, jolloin se olisi voitu jakaa. Lakimaa Oy:n lausunnossa tuotu esille, että muistion jakamatta jättäminen ei ole ollut menettelyvirhe. Luottamushenkilöt olivat noudattaneet saamiaan prosessia koskevia juridisia neuvoja. Kaupunginhallituksen kokouksen 7.12.2020 § 465 eriävässä mielipiteessä todetaan, joka on kirjattu asiantuntija lausuntoon, että asiakirjaa ei pyynnöstä huolimatta toimitettu kaupunginhallituksen puheenjohtajalle ennen 9.11.2020 asian käsittelyä esittelyä varten. Asian käsittelyä koskevissa pöytäkirjaotteissa ei ole kirjattu esitystä tai päätöstä asian käsittelemistä ei julkisena. Tässä pitää myös ottaa huomioon oikeuskäytännössä (Lapin käräjäoikeus 31.3.2021 R 17/1245) todettu, kun asiakirjoja ei ole annettu kaikkien kunnanhallituksen jäsenten käyttöön, käsittely on ollut hallintolain 31 § vastaista.

Selityksissä ja Lakimaa Oy:n lausunnossa on todettu, että kaupunginhallituksen puheenjohtaja on toiminut virheellisesti 9.11.2020 asian käsittelyssä, kun hän ei ole asiaa esitellyt. Hänen on todettu toimineen kuntalain ja hallintosäännön vastaisesti. Asiantuntijalausunnossa ja kommentteissa on todettu, että kaupunginhallituksen puheenjohtaja on toiminut oikein 9.11.2020 §:ss 420, kun hän ei ole esitellyt asiaa, koska hänelle ei ole luovutettu asian perusteena olevaa asiakirjaa. Edellä mainitussa kokouksessa olisi tullut tehdä asian käsiteltäväksi ottamisesta. Siinä on tapahtunut vähäinen virhe, joka on korjaantunut tosiasiallisesti asian käsittelyllä. Asiantuntijalausunnon mukaan kaupunginhallituksen puheenjohtaja ei ole saanut pyynnöistä huolimatta Stenbergiltä yksityiskohtaisia perusteluja. Stenberg on ilmoittanut, ettei hänellä ole antaa mitään materiaalia ja ettei hän voi tehdä yksityiskohtaista esitystä. Asiantuntija lausunnon mukaan myöskään ei ole mitään perusteita puheenjohtajaan kohdistettuihin moitteisiin, kun hän ei ryhtynyt

selvittämään kaupunginjohtajan luottamusasiaa, sillä kaupunginjohtajan johtajasopimus ei ole mahdollistanut esityksessä tarkoitettua KL 42 §:n mukaista menettelyä. Arvioitaessa kaupunginhallituksen puheenjohtajan toimitaan edellä mainittujen asiakirjojen perusteella niin voidaan todeta, että kaupunginhallituksen puheenjohtaja toiminnassa ei ole ollut virheellisyyttä, koska kaupunginjohtajan johtajasopimus ei mahdollista KL 42 §:n mukaista menettelyä. Lakimaan esittämä kunnan sisiäinen kantelu valtuustolle ei ole mahdollinen, koska valtuustolla ei ole oikeutta antaa moitteita luottamushenkilöille. Tämän Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on päätöksellään 30.6.2016 todennut.

Asiantuntija kommenttien yhteenvedossa tuodaan esille, että selityksissä on keskitytty lähinnä esittämään väitteitä toisten, kuten hallintojohtaja-kaupunginlakimiehen ja kaupunginhallituksen enemmistön menettelyn virheellisyydestä sekä lausunnon antajan asiantuntemattomuudesta. Selityksissä on myös paikka paikoin tulkittu väärin asiantuntija lausunnossa kirjoitettua tai kirjoitetulla tarkoitettua.

Lakimaan lausunnossa on myös virheellisesti kirjattu, että on pyydetty asiantuntija lausunnon taustalla olevia kaikkia asiakirjoja. Asiakirjoista on pyydetty aiemmin 22.2.2021 § 72 liitteenä olevia asiakirjoja sekä Antti Vainion ja kaupunginjohtajan laatimaa selvitystä. Muita asiakirjoja ei ole pyydetty. Pyyntöihin on vastattu asian mukaisesti asiakirjoja pyytäneille. Kaupungille on 10.4.2021 pyyntö asianosaisilta, jossa on pyydetty kaikkia asiakirjoja. Tähän pyyntöön tullaan vastaamaan lainmukaisesti.

Kokouskäyttäytymisen osalta tulee tuoda esille, että suljetussa kokouksessa käydyt keskustelut ovat luottamuksellisia ja niistä ei tule kertoa kokousten ulkopuolella. Keskustelut eivät lähtökohtaisesti ole salassa pidettäviä.

Asiantuntija lausunnossa kommentteissa todetaan, että lausunnoissa ei ole otettu kantaa siihen, onko joku syyllistynyt rikokseen vai ei. Siinä on virkavastuuta käsitelty yleisellä tasolla. Lisäksi lausunnossa on huomautettu, että lainvastaisuus ei ole sama asia kuin rikos. Näin ollen jonkin menettelyn toteaminen lainvastaiseksi ei tarkoita samalla väitettä siitä, että menettelyyn osallistuneet ovat syyllistyneet rikokseen.

Lausunnon, kommentoinnin ja selitysten perusteella kaupunginhallituksen tulee päättää jatkotoimenpiteistä, koska toimenpiteisiin ryhtyminen on ensisijaisesti kaupunginhallituksen tehtävä.

(Valmistelu: hallintojohtaja-kaupunginlakimies Aki Rasimus, puh 044-4174041)

Vs. Kaupunginjohtajan esitys:

Kaupunginhallitus päättää menettelystä seuraavien vaihtoehtojen osalta:

- Arvioida, onko kaupunginhallituksen enemmistö toiminut kuntalain 85 §:n mukaisesti velvollisuuksiensa vastaisesti luottamustoimessa ja nauttiiko kaupunginhallitus kuntalain 34 §:n mukaisesti valtuuston luottamusta sekä tarvittaessa tehdä esitys kaupunginvaltuustolle tilapäisen valiokunnan perustamiseksi.

- Arvioida, onko syytä epäillä kaupunginhallituksen enemmistö toiminnan täyttävän virkarikoksen ja kuntalaki 85 §:n mukaan tehdä rikosilmoitus, jos kysymyksessä on ilmeinen virkarikos sekä ilmoittaa asiasta kaupunginvaltuustolle.

- Merkitä selitykset tiedoksi ja todeta, että asia ei aiheuta enempää toimenpiteitä sekä ilmoittaa asiasta kaupunginvaltuustolle.

Käsittely:

Esittelijä poisti asian esityslistalta.